

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele **Ing. M. J.**, zastoupeného JUDr. Josefem Kuchtou, CSc., advokátem se sídlem v Kuřimi, Vojtova 473, za účasti **1) Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Třebíč**, se sídlem v Třebíči, Bráfova 1, **2) J. K.**, **3) Ing. E. P.**, **4) E. S.**, **5) A.**, zastoupeného JUDr. Boženou Kristiánovou, advokátkou se sídlem v Třebíči, Leopolda Pokorného 37, **6) S. s. J., s. p.**, **7) Obce Okarec**, **8) Pozemkového fondu ČR, územního pracoviště Jihlava**, se sídlem v Jihlavě, Fritzo 4 (dříve Pozemkový fond ČR, územní pracoviště Třebíč, se sídlem v Třebíči, Otmarova 82/3), v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 3. 2005, č. j. 30 Ca 52/2005 - 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci stěžovatele, advokátovi JUDr. Josefu Kuchtovi, CSc., se sídlem v Kuřimi, Vojtova 473, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou dne 29. dubna 2005 se Ing. M. J. (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného usnesení Krajského soudu v Brně, kterým soud odmítl jeho žalobu proti rozhodnutí Okresního úřadu Třebíč, pozemkového referátu (dále jen „pozemkový úřad“), ze dne 4. 5. 2000, č. j. 111-930/72.9/2000-Ž.

Tímto rozhodnutím pozemkový úřad zrušil původní rozhodnutí Pozemkového úřadu Okresního úřadu v Třebíči ze dne 30. 11. 1993, č. j. 3590/93-Du, a rozhodnutí ze dne 12. 7. 1994, č. j. 111-3590/93/2-Du, kterými došlo k přiznání vlastnictví k zemědělským

nemovitostem v k. ú. O., T. a H., u kterých byla nařízena obnova řízení rozhodnutím Okresního úřadu v Třebíči, okresního pozemkového úřadu, ze dne 5. 9. 1995, č. j. POZ 111/2253/95-Du/Ko. Rozhodnutí o povolení obnovy řízení bylo jako příslušným odvolacím orgánem potvrzeno rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu v Praze ze dne 15. 12. 1995, sp. zn. 3900/95-3152 (výrok I.). Současně pozemkový úřad rozhodl, že podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších úprav, stěžovatel a E. S., jsou vlastníky id. ½ nemovitostí původního vlastníka E. H., tedy každý v rozsahu id. ¼ v katastrálních územích, které pozemkový úřad dále vyjmenoval (výrok II.). Závěrem pak pozemkový úřad rozhodl o založení nových listů vlastnictví, resp. o zápisu do již založených listů vlastnictví pro k. ú. O., H. a T. (výrok III.).

Krajský soud v Brně v napadeném usnesení nejprve provedl krátkou genezi daného případu, z níž vyplývá, že uvedené rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 4. 5. 2000, č. j. 111-930/72.9/2000-Ž, bylo rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 4. 12. 2002, č. j. 30 Ca 259/2000 - 35, nejprve ve výroku I. potvrzeno a ve výrocích II. a III. zrušeno a věc vrácena zpět k dalšímu řízení. Nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2005, sp. zn. II. ÚS 316/03, však bylo k ústavní stížnosti stěžovatele rozhodnuto, že se tento rozsudek Krajského soudu v Brně zrušuje, a sice ve výroku I. a III., tj. ve výroku, kterým soud rozhodl o potvrzení výroku I. rozhodnutí pozemkového úřadu, a ve výroku, kterým soud rozhodl o nákladech řízení. Celá věc se tak vrátila zpět ke Krajskému soudu v Brně, který však v souvislosti s novou právní úpravou správního soudnictví žalobu stěžovatele odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podle kterého soud návrh (žalobu) odmítne, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem na přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V daném případě bylo totiž podle soudu zahájeno řízení o přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, neboť jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, bylo rozhodováno o vlastnictví k zemědělským nemovitostem. Je tak podle soudu zřejmé, že předmětem rozhodování byla otázka týkající se vlastnických vztahů k nemovitostem, kterou mohou být dotčeny občanskoprávní vztahy. Proto návrh podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl s tím, že od 1. 1. 2003 je možno danou věc projednat podle § 244 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). V této souvislosti tedy poučil stěžovatele, že odmítnutí návrhu neznamena ukončení řízení o předmětné věci, avšak je nezbytné, chce-li pokračovat v řízení, aby podal žalobu podle ustanovení § 246 o. s. ř. k místně příslušnému okresnímu soudu, a to ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci usnesení o odmítnutí návrhu.

Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdil nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, tj. zákonný důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který však ve vztahu k napadenému usnesení Krajského soudu v Brně blíže nespecifikoval a ve své argumentaci se věnoval v podstatě výhradně řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo. Teprve podáním doručeným dne 25. 7. 2005 stěžovatel svoji kasační stížnost upravil a doplnil, a to prostřednictvím svého právního zástupce, ustanoveného usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 28. 6. 2005, č. j. 30 Ca 52/2005 - 43. Také v tomto podání se stěžovatel zabýval předchozím řízením v dané věci, když rozšířil kasační důvody i na důvody uvedené v § 103 písm. b) a d) s. ř. s. Nově se však zabýval také odmítnutím žaloby ze strany krajského soudu, ke kterému uvedl, že nebyly splněny

podmínky § 46 odst. 2 s. ř. s., neboť v dané věci nejde o rozhodování správního orgánu v soukromoprávní věci; rozhodování o restituci nemovitého majetku vykazuje spíše charakter věci administrativněsprávní (např. vyvlastnění jako zásah do vlastnických práv k nemovitostem je upraveno ve správně-právním předpisu – stavebním řádu). I kdyby se přesto jednalo o přezkoumání rozhodnutí v soukromoprávní věci, je třeba podle stěžovatele poukázat na ustanovení § 131 s. ř. s., podle něhož kasační stížnost lze podat proti rozhodnutím krajských soudů vydaným po dni účinnosti tohoto zákona, což v daném případě bylo realizováno. Dále je třeba poukázat na přechodná ustanovení zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního, konkrétně Čl. XXV, body 1. a 2., jejichž výklad nasvědčuje tomu, že řízení započatá před účinností tohoto zákona by měla být dokončena podle dosavadních předpisů. Stěžovatel tedy uplatnil rovněž kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a s ohledem na tyto skutečnosti navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby výrok I. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 3. 2005 zrušil a uložil soudu pokračovat v řízení. Dále navrhl, aby Nejvyšší správní soud v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2005, sp. zn. II. ÚS 316/03, zrušil výrok I. a výrok III. v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 12. 2002, č. j. 30 Ca 259/2000 - 35, a uložil soudu pokračovat v řízení.

Ke kasační stížnosti se ve svém přípisu ze dne 10. 8. 2005, sp. zn. 852/2005/PUTR/Ž, vyjádřilo Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Třebíč, který k některým námitkám stěžovatele vztahujícím se k řízení předcházejícímu a k postupu krajského soudu v souzené věci konstatoval, že mu tento postup nepřísluší hodnotit. Ke kasační stížnosti se vyjádřil rovněž Pozemkový fond České republiky, územní pracoviště Třebíč, který ve svém přípisu ze dne 14. 8. 2005, č. j. 6298/05, sdělil, že vyčká na rozsudek soudu, případně na vydání pravomocného rozhodnutí pozemkového úřadu, a bude je plně respektovat.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelem je tvrzen důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., i když v jeho podáních jsou též výslovně zmíněny i důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení, je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písm. e), vylučuje to důvody podle písm. a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení v každém případě i tehdy, byla li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo je-li rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je u kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu (na zahájení řízení) nebo o zastavení řízení z povahy věci vyloučen, když se v obou těchto případech jedná sice o rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem končí, ovšem nikoli o rozhodnutí ve věci samé. Ovšem toliko rozhodnutími soudu ve věci samé lze posuzovat vady řízení před správním orgánem

včetně nepřezkoumatelnosti jeho správního rozhodnutí, jak jsou definovány jako důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

S ohledem na tyto skutečnosti a při znalosti toho, že Krajský soud v Brně svým usnesením ze dne 18. 3. 2005, č. j. 30 Ca 52/2005 - 24, návrh stěžovatele odmítl, považoval Nejvyšší správní soud za rozhodnou námitku stěžovatele odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., když otázkou, kterou bylo třeba při posouzení zákonnosti cit. usnesení Krajského soudu v Brně posoudit, bylo, zda lze ve správním soudnictví přezkoumávat rozhodování o vlastnictví k nemovitostem podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“).

V této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že není sporu o tom, že daná věc je věcí podle § 9 zákona o půdě a že jde o restituční nárok, který je třeba považovat za věc spadající do soukromého práva, neboť je zde rozhodováno správními orgány o vlastnickém právu k nemovitostem. Právo vlastnické je evidentně právem soukromým a soukromé právo vyžaduje vyšší stupeň soudní ochrany, než jaký mu byl poskytován ve správním soudnictví podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2002. Proto zákonodárce stanovil v § 68 písm. b) s. ř. s., že žaloba ve správním soudnictví je nepřipustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, vydané v mezích pravomoci správního orgánu. Od 1. 1. 2003 – v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva – takové věci projednávají a rozhodují obecné soudy podle novelizované části páté o. s. ř., která poskytuje soukromým právům větší ochranu, neboť soud nebude pouze provádět přezkum správního rozhodnutí, ale je povolán k tomu, aby případně sám rozhodl o věci; není tedy pouze orgánem oprávněným v případě zjištěné nezákonnosti postupu správního orgánu napadené rozhodnutí zrušit, jako tak dosud činily soudy ve správním soudnictví.

V tomto směru je třeba pro úplnost poznamenat, že daná otázka byla předmětem posuzování zvláštního senátu zřízeného dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který svým usnesením ze dne 22. 6. 2004, č. j. Konf 123/2003 - 7 (publikovaným pod č. 372/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz), rozhodl tak, jak již předtím rozhodl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 4. 2. 2003, č. j. 7 A 148/2001 - 33 (publikovaném pod č. 4/2003 Sb. NSS, www.nssoud.cz), či v usnesení ze dne 27. 2. 2003, č. j. 6 A 23/2002 - 47 (publikovaném pod č. 208/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz), či v rozsudku ze dne 17. 9. 2003, č. j. 7 As 2/2003 - 69 (www.nssoud.cz), že rozhodnutí pozemkového úřadu o určení vlastnictví k nemovitosti podle § 9 odst. 4 zákona o půdě je rozhodnutím správního orgánu o soukromoprávním nároku. Soudní ochrana je zde zajištěna postupem podle § 244 a násl. o. s. ř., tedy projednáním a rozhodnutím v civilním řízení, a nikoliv ve správním soudnictví [§ 68 písm. b) s. ř. s.].

Jestliže tedy Krajský soud v Brně podle § 46 odst. 2 s. ř. s. rozhodl o odmítnutí návrhu stěžovatele s tím, že věc, v níž se jedná o rozhodování správního orgánu o vlastnickém právu oprávněné osoby k nemovitostem, je věcí soukromoprávní povahy, o níž nemohou soudy rozhodovat podle s. ř. s., rozhodl v souladu se zákonem. Nic na tom nemůže změnit ani stěžovatelem namítané znění ustanovení § 131 s. ř. s., ani body 1. a 2. Čl. XXV, části dvacáté páté, zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního.

Podle § 131 s. ř. s. lze kasační stížnost podat proti rozhodnutím krajských soudů vydaným po dni účinnosti tohoto zákona. Bylo totiž nutno pamatovat na přechodné

ustanovení § 129 odst. 3 s. ř. s., které připouští, aby do 31. ledna 2003 podal účastník řízení kasační stížnost proti rozhodnutí soudu o opravném prostředku proti rozhodnutí správního orgánu (ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení), jestliže o odvolání, které podle dosavadních předpisů bylo podáno, nebylo do 31. 12. 2002 rozhodnuto a řízení bylo zastaveno ex lege. Vzhledem k soustavě soudů rozhodujících ve správním soudnictví po 1. lednu 2003 a jejich pravomoci již o odvolání nemohl rozhodovat vrchní soud. Aby účastníci řízení nebyli touto změnou zkráceni na svých právech, byla jim dána možnost místo dříve podaného odvolání zajistit si přezkoumání původně odvoláním napadeného rozhodnutí formou kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu.

Podle zákona č. 151/2002 Sb., části dvacáté páté, Čl. XXV, přechodných ustanovení k části šesté, bodu 1., lze ve věcech uvedených v § 244, v nichž zvláštní právní předpis svěřuje soudu rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů podle části páté hlavy třetí občanského soudního řádu ve znění účinném k 31. prosinci 2002, ode dne účinnosti tohoto zákona podat žalobu podle části páté tohoto zákona za podmínek jím stanovených. Podle bodu 2. cit. zákona, části dvacáté páté, Čl. XXV, přechodných ustanovení k části šesté, není-li dále stanoveno jinak nebo nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak, platí tento zákon i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány. Daná přechodná ustanovení (k novele o. s. ř., provedené zákonem č. 151/2002 Sb., s účinností od 1. 1. 2003) tedy řeší, resp. řešila další osud zákonných úprav, které svěřovaly soudům rozhodování o těch „opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů“, kde věc měla charakter soukromoprávní, přičemž stanovila, že napříště budou tyto věci rozhodovány ve zvláštním řízení upraveném v nové páté části o. s. ř.

Lze proto uzavřít, že o věci stěžovatele jako o věci soukromoprávní nebylo možné rozhodnout ve správním soudnictví podle s. ř. s., ale v řízení vedeném na základě žaloby podle § 246 o. s. ř., o čemž byl stěžovatel poučen v odůvodnění napadeného usnesení Krajského soudu v Brně, a ve světle těchto skutečností tedy byla kasační stížnost shledána nedůvodnou, a proto ji Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a další účastníci nárok na náhradu řízení neuplatnili a ani ze soudního spisu nevyplynulo, že by jim nějaké náklady řízení v souvislosti s řízením o kasační stížnosti vznikly.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V předmětné věci proto Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci – advokátu JUDr. Josefu Kuchtovi, CSc. – přiznal náklady spočívající v odměně za dva úkony právní služby v částce 2000 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 1. 9. 2006) a v náhradě hotových výdajů v částce 150 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 2150 Kč. Tato částka bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce stěžovatele do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu